

INNOWACJE W OPAKOWANIACH DO MLEKA

Zmiany społeczne, zmiany zachodzące w świadomości konsumentów, rozwój materiałów opakowaniowych i opakowań oraz dynamiczny rozwój przemysłu w skumulowany sposób wpłynęły na sposób postrzegania istoty opakowań oraz wymagań im stawianych. Rozpoczął się proces tworzenia i przypisywania coraz to nowszych funkcji, jakie mają spełniać opakowania. Konsekwencją są innowacyjne rozwiązania w zakresie systemów pakowania i opakowań, m.in. w postaci opakowań inteligentnych i aktywnych. W artykule zaprezentowano innowacje w opakowaniach na przykładzie branży mleczarskiej – opakowań do mleka. Przedstawione innowacje dotyczą kształtu, kolorystyki opakowań, materiałów opakowaniowych, formy konstrukcyjnej i użyteczności opakowania.

Słowa kluczowe: *innowacje, opakowania, mleko.*

WSTĘP

Obecnie obserwuje się bardzo gwałtowny rozwój opakowań i opakownictwa. Nowoczesne i coraz częściej przyjazne dla środowiska materiały wykorzystywane w produkcji opakowań oraz najnowsze technologie przyczyniają się do powstawania innowacyjnych rozwiązań w zakresie systemów pakowania. Często konsekwencją zastosowanych innowacji są opakowania inteligentne i aktywne.

Nie bez znaczenia dla innowacji pozostają także zmiany społeczne, kulturowe oraz zmiany zachodzące w świadomości i zachowaniach konsumentów. Wpływają one na sposób postrzegania istoty opakowań oraz wymagań im stawianych. Można powiedzieć, że to konsumenci kreują nowe drogi rozwoju, a producenci muszą nadążać za zmianami i oferować konsumentom coraz bardziej funkcjonalne opakowania.

Celem artykułu jest przedstawienie innowacyjnych rozwiązań w zakresie opakowań, stosowanych w ostatnich latach w branży mleczarskiej. Uwagę skupiono na opakowaniach do mleka.

Zaprezentowane innowacje, czasem niekonwencjonalne, dotyczą kształtu i kolorystyki opakowań, ale także stosowanych materiałów opakowaniowych, formy konstrukcyjnej oraz użyteczności opakowania.

1. INNOWACJE W OPAKOWALNICTWIE MLEKA

Szeroko rozpowszechnione społeczne kampanie reklamowe, mające na celu zachęcić konsumentów do spożywania mleka, koncentrują się na jego pozytywnym oddziaływaniu na organizm i zdrowie człowieka. Natomiast producenci opakowań stoją przed innym wyzwaniem, jakim jest sprostanie oczekiwaniom konsumenckim, dotyczącym funkcjonalności i użyteczności opakowania. Dodatkowo producent musi zadbać o to, aby jego produkt wyróżniał się na półce sklepowej i przyciągał uwagę konsumenta.

W przemyśle mleczarskim, który oferuje bardzo szeroki asortyment, to właśnie opakowanie mleka stało się obiektem, dla którego powstaje najwięcej niecodziennych rozwiązań. Innowacje te można podzielić na kilka rodzajów (rys. 1).

Rys. 1. Klasyfikacja innowacji w zakresie opakowań dla mleka

Fig. 1. Classification of milk packagings' innovations

Źródło: opracowanie własne na podstawie [3].

1.1. Innowacje w zakresie kształtu opakowań

Obecne rozwiązania technologiczne pozwalają na wytwarzanie opakowań o dowolnym, bardzo oryginalnym kształcie. Na rynku liczy się finezyjny kształt, który wpływa na łatwość zapamiętania oraz identyfikacji danej marki. Innowacje w zakresie kształtu są najpopularniejsze i najczęściej spotykane na półkach sklepowych. Niestety, nie zawsze finezyjny kształt opakowania spełnia oczekiwania związane z użytecznością [1].

1.2. Innowacje w zakresie materiału opakowaniowego

Innowacje materiałowe w przemyśle mleczarskim wiążą się m.in. z powrotem do opakowań szklanych. Surowiec, jakim jest szkło, ma bardzo wiele zalet, przede wszystkim zaś tę, że nie wchodzi w reakcje z produktem zapakowanym, a także nie wpływa na jego walory sensoryczne.

Dodatковым atutem jest możliwość ponownego zagospodarowania odpadów w produkcji nowych opakowań (recykling materiałowy). Nowe butelki szklane są opakowaniem bezzwrotnym. Produkowane są z cieńszego szkła, dzięki czemu masa butelki została znacznie zmniejszona, a właściwości mechaniczne – ulepszone. Zmieniono także sposób zamykania. Zastosowana zakrętka umożliwia wielokrotne otwieranie i zamykanie opakowania. Obecnie ten rodzaj opakowania bardzo wyróżnia się na sklepowych półkach [2, 3, 4, 8].

Innowacyjnym rozwiązaniem w zakresie materiału opakowaniowego do mleka jest projekt — EKOIKON, prezentowany w ramach Student PakStar 2008. Stanowi on nową, ciekawą propozycję techniczną i wyrazową.

Autor Przemysław Ostaszewski zaprojektował zewnętrzną część opakowania z wytłaczanego kartonu, wewnątrz którego znajduje się foliowa torebka na mleko. Wlew wykonany jest z tworzywa. Jest on zaplombowany, posiada gwint i nakrętkę. Wymiary butelki oraz prostokątny przekrój poprzeczny pozwalają na ścisłe ułożenie butelek w opakowaniach zbiorczych.

Dodatковым atutem opakowania jest jego proekologiczny charakter, gdyż zastosowana folia jest biodegradowalna, a karton może pochodzić z recyklingu [5]. Podobne rozwiązanie, tzw. *GreenBottles – bag in box*, stosowane jest przez jedną z firm w Wielkiej Brytanii od 2008 roku [6].

Innowacyjnym materiałem zastosowanym w produkcji opakowań mleka jest także poliaktyd (PLA) – polimer nowej generacji, który można poddawać przemysłowym procesom kompostowania. Wyprodukowane z niego butelki stosowane są w USA m.in. do pakowania świeżego mleka, produkowanego przez firmę Iowa Dairy [9].

Firma Tetra Pak również poszukuje proekologicznych rozwiązań. Nowością jest stworzenie *Tetra Rex Bio-based* – kartonowego opakowania do mleka chłodzonego, w całości wykonanego z materiałów na bazie komponentów roślinnych, głównie z trzciny cukrowej. Po raz pierwszy opakowanie to zostało wprowadzone w Finlandii, obecnie popularyzowane jest na całym świecie [7].

Na rynku polskim pojawiła się także innowacja, dotycząca opakowań kartonowych przeznaczonych dla mleka pasteryzowanego. Nowością w tym przypadku jest połączenie rodzaju opakowania z produktem. Do tej pory opakowania z laminatu były stosowane tylko do mleka UHT, natomiast mleko pasteryzowane pakowano w butelki PET oraz woreczki foliowe.

1.3. Innowacje w zakresie użyteczności opakowań

Innowacje w zakresie użyteczności, najczęściej wymieniane w literaturze przedmiotu, obejmują te związane z poprawą funkcjonalności opakowań, m.in. sposób zamykania czy też dozowania. Niedawno jednak firma Tetra Pak opracowała innowacje w postaci opakowania inteligentnego.

Opakowanie to ma informować konsumenta, czy mleko, które jest otwarte i przechowywane w lodówce, nadaje się jeszcze do spożycia. Jest to możliwe dzięki mikroprocesorowi, który gromadzi dane – jeśli mleko przechowywane jest zbyt długo, opakowanie zmienia kolor. Układ ten zawiera informacje, takie jak: czas, jaki minął od otwarcia opakowania, producent mleka, zmiany zachodzące w opakowaniu oraz inne informacje, które są umieszczone na opakowaniu [8].

1.4. Innowacje w zakresie kolorystyki opakowań

Mleko jest bardzo specyficznym produktem, ponieważ zalicza się do grupy towarów jednorodnych. Wszystkie firmy produkujące mleko spełniają te same standardy, tak że zróżnicowanie pod względem jakości jest bardzo małe. Każdy konsument ma podobne skojarzenia co do wyglądu opakowania mleka, dlatego bardzo ważną jest kolorystyka.

Innowacje w tym zakresie polegają przede wszystkim na zwróceniu uwagi konsumentów na to, że mleko może być też produktem ekologicznym i sugerowaniu tego, np. zieloną i szarą kolorystyką. Kolory te mają sugerować nie tylko ekologiczność samego produktu – mleka, ale także opakowania – pochodzącego z recyklingu materiałów wykorzystanych do produkcji tego opakowania [3].

1.5. Innowacje w zakresie formy konstrukcyjnej opakowań

Forma konstrukcyjna opakowania łączy się z jego funkcjonalnością. Na rynku obecnie znajdują się standardowe opakowania, takie jak butelka, karton oraz woreczek. Nowością jest butelka wzbogacona o uchwyt, który zapewnia stabilizację butelki w dłoni oraz łatwość chwytu, przez co ułatwia dozowanie mleka. Pojawił się także specjalny dozownik do mleka w worku, dzięki któremu można uniknąć niekontrolowanego rozlania.

Innowacje dotyczące formy konstrukcyjnej mogą nadać produktowi nowy cykl życia. Ciekawym przykładem jest stworzenie specjalnego dozownika wielokrotnego użytku. Materiał, z którego został wykonany, pochodzi z recyklingu makulatury biurowej. Zewnętrzna obudowę przymocowuje się do woreczka z mlekiem, dzięki czemu nie ma konieczności stosowania dodatkowego opakowania, w którym zazwyczaj umieszcza się mleko po otwarciu [3, 6].

PODSUMOWANIE

Mleko to jeden z podstawowych produktów w diecie człowieka. Na rynku funkcjonuje wielu producentów mleka, przy czym różnice między oferowanymi przez nich produktami są niewielkie. W związku z tym opakowanie stało się narzędziem działań marketingowych, od którego zależy kształtowanie wizerunku firmy. Producenci konkurują na rynku, wprowadzając coraz to nowsze innowacje, które mają na celu pobudzić wyobraźnię konsumentów oraz wywołać potrzebę posiadania właśnie danego produktu.

LITERATURA

1. Bogusz-Kaiś W., *Znakowanie produktów mlecznych*, „Przemysł Spożywczy”, 2010, nr 64.
2. Klonowska-Matynia M., *Opakowania produktów na rynku mleczarskim*, Wydawnictwo Uczelniane Politechniki Koszalińskiej, Koszalin 2010.
3. Kowalska A., *Strategia opakowań na przykładzie branży mleczarskiej*, Wydawnictwo Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Toruniu, Toruń 2011.
4. Krawczak T., *Powrót do przeszłości, czyli zdrowo w szkle*, „Opakowanie”, 2011, nr 7.
5. *PakStar 2008 i Student PakStar 2008 – prezentacje opakowań*, <http://opakowania.com.pl/Wiadomosci/PakStar-2008-i-Student-PakStar-2008-prezentacje-opakowań-27442.html> [15.04.2014].
6. Steeman A., *Milk in a pouch – innovative and sustainable*, <http://bestinpackaging.com/2009/04/14/-milk-in-a-pouch-innovative-and-sustainable/> [11.06.2015].
7. Steeman A., *Novelties in milk packaging*, <http://bestinpackaging.com/2015/04/08/novelties-in-milk-packaging/> [11.06.2015].
8. *Rynek opakowań szklanych w Polsce*, Plastech.pl, Toruń 2010.
9. Żakowska H., *Opakowania z polilaktydu (PLA) do wyrobów przemysłu mleczarskiego*, „Przegląd Mleczarski”, 2009, nr 8, s. 40-42.

INNOVATIONS IN MILK PACKAGING

Summary

Social changes, changes in consumer awareness, the development of packaging materials and packaging, and the dynamic development of the industry, in a cumulative way influenced the perception of the essence of the packaging and the requirements addressed to them. Process of creating and assigning new features to be met by packaging began. Innovative solutions for packaging and packaging systems, among others, in the form of intelligent and active packaging are the consequence. The article presents innovations in packaging on the example of the dairy industry – milk packaging. Presented innovations concern shape, color, packaging materials, construction form and usability of the package.

Keywords: *innovations, packaging, milk.*